

ქვეტრიკ სსოპრებ

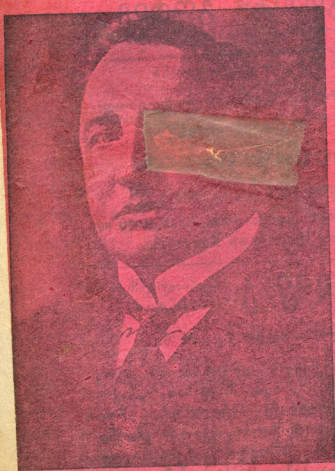
ბათუმის სალიცენზიაციო ქარნალი

ნაბასკ, 27 მაისი ფასი
№ 22 - 1916 10 კ.

წელიწადი
მ ე ო თ ხ ე

სალონი

ა. ი. სუმბათაშვილს

შენ სამშობლოს ჩამოგწყეცთა ჩატეხილმა ბედის ხილმა,
შენ ჩრდილოს ცა დაამშვენე—იერიის ო ტარილმა,
შენ სხვა ერის მზემ გაგიბო გული—მზიურ ფერითა მგზნები,
შენ სხვის ბალში მიმოჰფანტე საბუღბულო სიმღერები.
მაგრამ შენი გულის თრთოლვა, ცრემლი, ფიჭვი აღმაფრენა—
იყო მხოლოდ საქართველო—და მის სახე იყავ შენა!..—
როს იკამულს მახვილს სცემდ ნენ—ტკივილს შენ იკგანიციდი,—
შენც გტანჯავდა ჯვარი—მისგან გოლგოთაზე ანაზიდი!
და დღეს მოხველ უფრო ანლა საქართველოს კრილობებთან,
რომ მის კენესა განცადო უფრო მწვევედ, ერთად სხვებთან—
და სამშობლოც თავაბრილი—მადლიერის სიყვარულით—
საღამს გიძღვნის ღირსეულს შვილს—საღამს გიძღვნის წაფე-
ლის გულით!..

ს. ფაშალიშვილი

№ 22

წელიწადი
8 მ თ ხ ე

წლიურად 5 მ., ნახევარ წლით 3 მ. ცალკე ნომერი 10 კ. ხელის მოწერა მიიღება „სორაპანი“ სტამბაში ყოველ ქაშს. ხელ-მოწერელი წერილები არ დაიბეჭდება.—ხელთაწერები საკურობისამებრ შესწორდება.—რედაქტორთან პირისპირ მოლაპარაკება შეიძლება „სორაპანი“ სტამბის კანტორაში—დილით 9—2 ს., საღამოთი 5—7 ს., ტელეფონი № 15-41. მისამართი: თიფლის, რედ. „Театри да Цховრება“ Ис Имамдашвили

№ 22

პარასკევი, 27 მაისი

1916 წ.

27 მაისი

დაძაღული ზეიმი

დღეს, პარასკევს, 27 მაისს სახაზინო თეატრში გაიმართება ბენეფისი ხოლო, ორშაბათს 30 მაისს დილით სამეჯლისო წარმოდგენა იმ კაცის პატრისაცემლად, რომელმაც ეს ორი კვირა თითქმის მთელი ქართველი საზოგადოების ყურადღება მიიპყრო და ნადიმ-მეჯლისებს ბოლო აღარ უჩანს...

სისხლის წვიმების დრო და—ზეიმი, ძაძო მოსილი სამშობლო და—მეჯლისი!

განა რომ გასაკვირველია! მაგრამ ნურც გავიოცებთ: ქართველი ქორშიაც მოიღონეს, ეს არის მისი ბუნება...

ასე ლხინობს დღეს ქართველი, ძაძო მობურჯილი...

მაშინ, როდესაც მზიარულობს მელომენა თუნდა იმ ერის სცენისა, რომელსაც ამშვენებს ჩვენი სიამაყე ა. ი. სუმბათაშვილი, ჩვენი მელომენა ძაძა მოსილია...

რა ხანია განადგურდა ტაძარი ქართული სასცენო ხელოვნებისა, მისი ქურუნი მიმოიბნენ და დღეს გზა-დაკარგულნი დადიან...

მართალია, ქართველი ერის სულმა გაიღვიძა, მაგრამ მისი სამოქმედო ასპარეზი შეზღუდულია...

სხვის ქერ ქვეშეკი ვერ გველხინება!..

დღეს, 27 მაისს, ა. ი. სუმბათაშვილის ბენეფისზე და ორშაბათს მისივე პიესის სპექტაკლისა წარმოდგენაზე კიდევ ერთხელ გამოუცხადოთ ჩვენი მადლობა იმას, რომელმაც თავისი „ღაღატა“-თ მძლავრად შესძრა ჩვენი ეროვნული გათვითცნობიერების სიმები, მაგრამ ამა-

ვე დროს ნუ დავივიწყებთ, რომ მისი „ღაღატა“-ს წარმოდგენა ქართველ მსახიობს მხოლოდ თავის საკუთარ სამშობლო სცენაზე შეუძლიან შესაბამი ღირსებით, რომლის დროით აუგებლობა ჩვენი ერის ერთ უდიდეს კულტურულ საქმეს ხიფათში აგდება.

ძველი ქართველი თუ ქირის დროსაც ლხინს არ იზღიდა, დაე ნურც ჩვენ მოვიშლით ამას, მაგრამ ლხინში ჩვენს ქირ-ვარამზე ზრუნვასაც ნუ დავივიწყებთ...

უბრალო საუბარი უბრალო მკითხველთან

VII

ქართველი ერის არსებობის დაცვისა და წინსვლელობის უზრუნველყოფისათვის ორი საშუალებაა: მეგობრული კავშირი ყველა მეზობელ ერებთან, ვისთანაც კი ეს კავშირი დღევანდლს პირობებში შესაძლებელია, და ეკონომიური განვითარება.

მარტო ჩვენის ძალღონით ვერ შევაჩერებთ და ვერც შევაფერხებთ სომხის მსხვილ ბურჟუაზიის მსვლელობას ვიწრო, შოვინისტურის გზით. თუ ის ვიფიქრეთ, სომხის დემოკრატია გამოფხიზლდება, გამოიღვიძებს, გათვითცნობიერდება და სომხის მსხვილ ბურჟუაზიას შეაჩერებს, ყინულზე დაერჩებით.

ღმერთმა ჰქმნას, რომ სომხის დემოკრატია გამოიღვიძოს და მეტი საზოგადოებრივი შეგნება გამოჩინოს, მაგრამ ეს მომავლის საქმეა და ჩვენ დღესვე ვვინდა საქმე და არა მარტო სიტყვა, ან ცალიერი იმედები.

სომხის მსხვილი ბურჟუაზიის მიზარა უღლება მარტო ჩვენთვის კი არ არის მყენებელი, ის მყენებელია სხვა ერებისთვისაც. ამიტომ ჩვენ უნდა ვეცადოთ, ყველა ერებთან მეგობრული კავშირი განვამტკიცოთ—თათრებთან, რუსებთან, ებრაელებთან, ოსებთან და სხვ.

ამ მხრივ ყველაზე მეტი მნიშვნელობა აქვს თათრებთან კავშირს. თათრები არიან ჩვენი მეზობლები და კავკასიის ბინადარნი.

სომხის მსხვილი ბურჟუაზიის მიპართულებით მათთვისაც იძუდნათვე არის მყენებელი, რამდენადაც ჩვენთვის.

საერთო უბედურება ხშირია ორ მტერს ავიწყებებს მტრობას და აკავშირებს. ჩვენ და კავკასიის თათრებს ერთი მეორესთან სამტრო არა გვქონია რა და მით უმეტეს დღეს არა გვაქვს.

კავკასიის თათრებსა და ქართველებ შორის მეგობრული ურთიერთობა იმიტომ კი არ არის საჭირო და აუცილებელი, რომ შეერთებულის ძალიანით სომხის პლუტოკრატის ბრძოლა გამოეუცხადოთ, ეს ურთიერთობა საჭიროა საერთო კეთილდღეობისათვის.

კავკასია არის სამშობლო ქართველების, სომხების, თათრების და სხვ. ისე როგორც შვეიცარია არის სამშობლო იტალიური ფრანგების, გერმანელებისა და იტალიელების.

ჩვენ ყველანი—სომხები, ქართველები, თათრები უნდა შევადგენდეთ ერთ ხალხს, ისე როგორც შვეიცარიის იტალიელები, ფრანგები და გერმანელები შეადგენენ ერთს შვეიცარიის ხალხს.

მაგრამ საქმე იმაშია, რომ შვეიცარიელებსა აქვთ საერთო ისტორია, კავკასიის ერებს კი არა.

კარჩაკეტილობა უნდა მოისპოს.—ჩვენ ყველანი უნდა დავუკავშირდეთ ერთმანერთს და საერთო ძალიანით უნდა ვიბრუნოთ საერთო საქმეებისათვის.

ჩვესსა და თათრებ შუა შემაერთებელ ხილათ უნდა იყონ ქართველი მაჰმადიანები.

შენგების დაბალ საფეხურზე სარწმუნოებას ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვს ერთა შორის ურთიერთობისათვის ამიტომაც არის, რომ სარწმუნოებრივი სხვადასხვაობა გვაშორებს ჩვენ მაჰმადიან ქართველებს.

სარწმუნოების გავლენას იმიტი კი არ უნდა ვებრძოლოთ ჩვენ, რომ მაჰმადიან ქართველებში ქრისტიანობა ვავრცელოთ, არამედ შენგების, სწავლის გავრცელებით.

ქრისტეს მოძღვრების ქადაგებით მხოლოდ ზიანს მოვიტანთ: ჩვენ ჩვენი ქრისტე გვიყვარს, მათ მათი მაჰმადი.

სარწმუნოებრივი გავრთიანება ყოველად შეუძლებელია,—ახლო მომავალში მაინც; ჩვენ უნდა გავგავრთიანოს სწავლამ. ცოდნამ და საერთო ინტერესმა.

მეტი ცოდნის შეტანა ქართველ მაჰმადიანებში—ი რა უნდა იყოს ჩვენი მიზანი.

ამასვე მოისურვებენ, რასაკვირველია, კავკასიის თათრებიც.

კეთილი და პატიოსანი—ქართველ მაჰმადიანებში ჩვენ შევიტანთ სწავლას, თუ თათრები, ორივე შემთხვევაში სასარგებლო საქმე იქნება, ხოლო ამ გზით ჩვენ და თათრებში თანხმობით უნდა ვიაროთ და ვიმოქმედოთ.

დღე, სწავლის შუქი მოეფინოს ქართველ მაჰმადიანებს; მაშინ ისინი თვითონ მოვლენ ჩვენთან და ერთხმად გვეტყვიან: გამარჯვება ჩვენა ძმებო—ქართველებოვო.

რაკი ქართველ მაჰმადიანებზე ჩამოვარდა ლაპარაკი, აქვე მოკლეთ შევეცები ქართველებრეებსაც.

ერთხელ პეტროგრაღში დავესწარი ერთ კრებაზე. ლაპარაკი ჩამოვარდა კავკასიის ებრაელებზე. ერთმა შეაჩივრა განაცხადა: კავკასიის ებრაელები ნამდელი ებრაელები არ არიან; საქართველოს ებრაელები კი არიან ქართველები, რომელთაც მოსეს რჯული მიუღათ; ქართველ ებრაელთა თავის ქალა ცხადათ ამტკიცებს, რომ ისინი ქართველები არიან და არა ძველ ებრაელთა მოდგამო.

ქორწინების წყალობით ქართველ ებრაელებში ქართველის ტიპი რამოდენიმეთ შეცვლილია, მაგრამ ჩემთვის ცხადია, რომ ხახანაშვილი, ელიგულაშვილი, ცხფიაშვილი, ჯანაშვილი, რიკინაშვილი, მათიაშვილი, კურჩიშვილი, დავარაშვილი, კაკიტელაშვილი, ბერიძე, ფიჩხაძე, მოძღვრეშვილი, ფერემაშვილი, თავილიშვილი, კიკოზაშვილი და მრავა-

პიესა „აღღატი“—ეს საქართველოს წარსული და აწინდელი სულისკვთების სიმბოლური გამოხატულება, ჩვენნი ეროვნული ბრძოლის სიმღერა, რომლითაც ერთი პირველთაგანი საპატიო ადგილი დაიჭირა ჩვენის ერის განახლების მოციქულთა შორის.

და არა მხოლოდ ჩვენში,—არამედ ყველა ჩაგრული ეროვნებისა და უკეთესი მერმისისათვის მებრძოლის გულში ხელთუქმნელი ძველი ადიგო!

მეგობრებო ხომ დიდი ხანია თავის წმინდა ქურუმთა შორის შერიცხა.

მერე ვინ არის იგი და როგორ მიადწივოვოდენ დიდებას?

თავ. აღექსანდრე ივანეს ძე სუმბათაშვილი, სტენაზე იუთინის სახელით ცნობილი, საქართველოს ძველ თავადიშვილთა შთამომავალი, დაიბ. რუსეთში, დედის მამულში ს. მუზოვოვგვას, ტულის გუბერ. 1857 წ. 4 იანვარს. სწავლობდა თბ. პირველ გიმნაზიაში, გიმნაზიის გათავების შემდეგ, 1877 წ. უნივერსიტეტში შევიდა იურიდიულ ფაკულტეტზე.

თეატრი სიყრმიდანვე უყვარდა. თბილისში ყოფნისას, პირველად ერთ საოჯახო წარმოდგენაში ქალის როლი შეასრულა, მეორედ გიმნაზიაში ყოფნის დროსვე მონაწილეობა მიიღო „ვიკი ქუჩისაგან“-ში. სტუდენტობის დროს ხშირად თამაშობდა კერძო თეატრებში. 1880 წ. თბილისში წარმოადგინა თავისი პირველი პიესა „მუხის ამტვინი“, რომელშიაც თვითვე შეასრულა ერთი როლი და საერთო ყურადღება მიიქცია. 1881 წ. საბოლოოდ გადასწყვიტა თეატრში შესვლა, პირველად ურთოდ ავასტას როლში გამოვიდა და ძალიანაც მოეწონა საზოგადოებას 1882 წ. კორნის თეატრში შევიდა, მალე რუსთა დრამატურგმა პოტუხინმა საიმპერატორო თეატრში გადევანა, სადაც ნიკიერისა და ხელოვნურის თამაშით საპატიო სახელი მოიხვეჭა. ამ დროიდან ბეჯითად შეუდგა მუშაობას მოსკოვის საიმპერატორო „პატარა თეატრში“ და დიდი შრომის უნარი გამოიჩინა: ბუნებრივ ნიქს არ სჯერდებოდა და ყოველ უმნიშვნელო როლის

შესრულების დროსაც კი დიდ ყურადღებას აქცევდა ყოველივე წერილმანს. რეცენზენტ-კრიტიკითა მოწმობით, სუმბათაშვილს ბევრჯელ ერთ სეზონში 10—15 როლი შეუქმნია. იგი მსახიობთა თვითშემოქმედობის საუცხოო მგავლითაც ყოველთვის სიყვარულით თვინობდა სასცენო ხელოვნებას, მთელი ეგის არსებით ემსახურებოდა თეატრს და თავისი მაგალითით თეატრის მნიშვნელობის ამაღლებას ცდილობდა. შემდეგ მიიწვიეს მოსკოვის საიპპ. „პატარა თეატრის“ დასის გამგედ, სადაც დიდი საგამგერო ნიჭი გამოიჩინა და თეატრი ძლიერ დააწინაურა. მისი აზრით, თეატრს უნდა ჰქონდეს ერთი თავი და ასი ფეხი, რომ წინ წავიდეს... თუ პირიქით ხდება, თეატრის საქმე უკან დაიწვიეს...

სუმბათაშვილს ცნობილია, აგრედვე ვითარცა ნიჭიერი დრამატურგი, ორატორი და საზოგადო მოღვაწე. დაწერილი აქვს ოცამდე დრამა და კომედია, რომლებიც ყველგან, ყველა თეატრში 6000-ზე მეტჯერ წარმოუდგენიათ. როგორც მსახიობმა და დრამატურგმა დიდი სახელი მოიხვეჭა არა თუ რუსეთსა და ჩვენში, ევროპაშიაც. სხვათა შორის, საფრანგეთში იგი დაჯილდოვებს უმაღლესი ჯილდოთი. 1902 წ. მარიამობისთვეში მოსკოვში გაღუბადეს 20 წ. მოღვაწეობის ბრწყინვალე დღე-სასწაული.

აღ. ივ. სუმბათაშვილმა ჯერ კიდევ ოთხმოციან წლებში განაცხადა: თავისი მამულისა და მოძმეთა სიყვარული ადამიანის თანდაყოლილი გრძობა, მამულის სამსახური—მისი რწმენა,—მეც მიყვარს ჩემი სამშობლო, მესმის მისი ქმუნვა, მისი მღვთობა, და რითაც შევიძლებ—ვემსახურებო. ეს აღთქმა მეოთხენი საუკუნის შემდეგ შეასრულა „ოლატი“-ს მოძღვრით და როგორც გვითხრეს, ამ ეამად თურმე რომანსა სწერს საქართველოს ცხოვრებში. „ოლატი“ გადათარგმნილია ევროპიულ და სხ. ენებზე. ამ პიესის გარდა, ქართულად გადმოთარგმნილია „ბორკილი“, „ადიკო კაზაინია“ („Аркановы“), „ციხის საიდუმლო“ (გადმოკეთებული „Старый Закаль“-დან) და სხ.

იგი, როგორც საზოგადო მოღვაწე, მოს.

კოველ ქართველი სული და გულია და მოსწავლე ქართველი ახალგაზღობის ღიდი შემწე-დამხმარე.

დაე, სამშობლოდან უცხოეთში ნებისთ თუ უნებლიეთ გადახვეწილებმა მაგალითად იყოლიონ ალ. ივ. სუმბათაშვილი და გაიგონ, რომ ყველას შეუძლიან სამშობლოს სამსახური, თუ გული გულობს... თავისი მამულის სამსახური კი კოველის გზით შეიძლება, თუ კაცმა ინლობა...

სალამი ჩვენი პატარა სამშობლოს ღიდე-ბულ შეიღს, ღიდებული ხელოვნების ღირსეულ ქურუმს, ალ. ივ. სუმბათაშვილს.

იოსებ არიმთიელი

თავ. ა. ი. სუმბათაშვილი — ოტელო

ქალთა საკითხის კამო

ქართლის ღელაო...

ჩვენ უნდა ჩვენი ვშვით მყოლობად; ჩვენ უნდა მივეცეთ მიმაველი ხალხს".
ილია ჭავჭავაძე.

ამ ბოლო დროს მოგვსვენებათ გახმარდა ქალთა წრეების დაარსება ჩვენი ქვეყნის სხვა და სხვა კუთხეში. მათ ფრიად სიმამაცითი მიზანი აქვთ დასახული: თვითგანვითარება, გაგება და შესწავლა ჩვენი წარსულისა, ლიტერატურისა, ისტორიისა და სხვა., ე. ი. შეგება, თუ ვინ ვუყვით უწინ, რა ვართ დღეს და რანი უნდა ვიუყუთ მომავალში.

ჩვენ აქ დაწვრილებით არ გამოვუდგებით იმის შტეტიებს, თუ რა მნიშვნელობა აქვს ქალთა გამოფინებებს ჩვენი თანა და მონაგებულ და ჩამორჩენილ ერისათვის. ეს უუელსათვის მარტივია, ვიტყვით მხოლოდ, რომ ჩვენი საზოგადოებრივი, ეროვნული წარმატება ისე შეუძლებელია, თუ ჩვენი ერის ნახევარი შემადგენლობა — ჩვენი ოჯახის — ბურჟუა-დღეს არ უარყოფს დღევანდელ უმიზნო და უმიზანრო ცხოვრებას და არ წაბადეს თავის წინაპარს ძველ ქართველ დედებს და თანამედროვე განათლებულ ქვეყნებში მოდგაწე ქალებს...

ჩვენ ქალთა წრეების შესახებ უნდა ვსთქვათ, რომ მართალია, მათ კრებებზე იკითხება რეფერატები, ლექციები და სხ. მაგრამ ეს მანინ არა კმარა. საჭიროა ამ მუშაობის გაფართოება, გაღრმავება. ეს კი შესაძლებელი შეიქმნება მხოლოდ მაშინ, როდესაც იქნება შემუშავებული საერთო გეგმა და ორგანიზაცია მოქმედებისა.

ეხლა ერთმა წრემ არ იცის რას აკეთებს, რა გზას ადგია შორეუ; უეჭველად უნდა არსებობდეს მათ შორის მჭიდრო კავშირი. ეს ადვილად შესაძლებელია, თუ დარსდება ბეჭდვითი ორგანო, რომელშიაც მონაწილეობას მიიღებენ ჩვენი მოწინავე კალმოსანი მანდილოსნები.

ეს შურნაღი იქნებოდა მსვენებელი იმისი, თუ რა კეთდება ქალთა წრეებში; იგი გაუწევდა ხელმძღვანელობას ყველა შრომინდიელ წრეებს, რომელთაც მუშაობა გაუადვილებოდათ და წარმატების გზას უფრო მედგარად დაადგებოდნენ ჩვენი მრავალტანჯულ სამშობლოს საკეთილდღეოდ...
ერმალოზ კახი

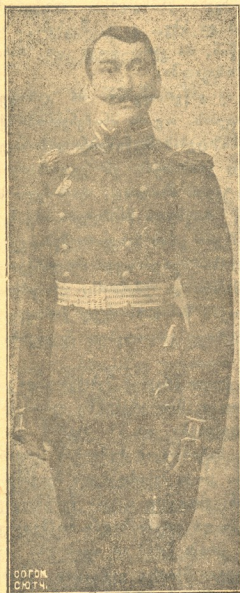

ლექსთა წეობა

(კერძო წერილიდან)

ბრძოლის

ველზე დაღუწული

† ალექ. რაე. გიგაური

შტაბს კაპტანი, გიორგის კავალერი, შვილი ქუთაისში ცნობილ დეკანოზის რაქდენ გიგაურისა და მამა მწერალი ჭალის ნატო გიგაურისა, გმირულად დაიღუპა დასავლეთის საომარ ასპარეზზე. სწავლა ქუთაისის გიმნაზიასა და სამხედრო სასწავლებელში ჰქონდა მიღებული. მამაც ოფიცარად იყო ცნობილი და დიდი ფეკატობაც გამოიჩინა ახლანდელ ომში.

ჩემო ძვირფასო მეგობარო, ხმა ტკბილ ქანარო! ჩემი წერილის წაკითხვაზე რომ არ ამოქნარო, რომ დავივიწყოთ ქირ-ვარამა ყოველდღიური,— შენთან შეყრის დროს ავირჩიე ენა ღვთიური, ენა, რომელზეც საუბრობენ რჩეულნი მხოლოდ. თუ გული ჩვენი სინამდვილეს მოუცავს ბნელით, ოცნებით მაინც გავაშუქოთ და ავითროლოთ. დაე, სიბრძნევე მნახონ ჩვენი სხვეებმა ამაში, რომ ჩვენ ბავშვივით აღვვიტაცებს და ჰკუიდან გვშლის გრძნეულ სიტყვთა ჯადოსნური ცეკვა-თამაში, რომ თვით ბუღბუღსაც არ ატყვევებს ისე გალობა, როგორც ჩვენ ლექსთა მომზობლაი მუსიკალობა...

ოთხხმეტ მარცლოვან ლექსით მინდა დაგიტეხო სმენა. მე ჩემი სული, დღეს ნაღვლიან ღირიზმით სავსე, სხვა გვარ ფორმაში ვერ გამოვსტევი, ვერ მოვთავსე და ამ მძივე ჰანჯს საბოლოოდ შეუწყე ენა... მე მომბებურა თავი ლექსმა ჩვენში ქებულმა: ოთხ-ოთხ სტრიქონად აკინძულმა, დალაგებულმა. სულს მიხუთავენ კანონები, მძულს სიმეტრია, მიყვარს ლექსთწყობა აბნეული, ქაოტიური,— გრძნობა ამგვარად გამოთქმული უფრო მეკეთრია, აქ უფრო მძლავრად ჰფეთქს და ღვივის ცეცხლი ღვთიური. მე სიხარულით თავბრუს მახვევს რითმა სამ წვერი, როდესაც ხმები მწყობრ ტალღებად მოირხვებიან, ვით ბროლის კლდიდან გადმომსკდარი სამი ჩანჩქერი, მწვანე ველზე რომ ლურჯ მდინარეთ გაიშლებინა!.. და თუ სტრიქონი განაპირა სტრიქონს შორეულს ღიმილ ნარევი სალამს სტყორცნის ღიმილ მორეულს, როცა მათ შორის დატყვევებულს და გამოშფევედულს სცვივათ რითმები ღერწამივით ღამაშ სტრიქონებს,— მაშინ სხივ-გაშლით ეფენება სულს აღმაფრენა, და რალაც ძალა უცნაური მათრობს, შიშონებს... ჩემი დახრჩობა შეუძლია ამ გვარ სტრიქონებს! მაგრამ მათ ფარულ ჰარმონიას ვერ გავიგონებს

ქ. ჭიჭინაძე

მ ვ ე ლ ი წ ი გ ნ ი

ნაერის ფერ ნისლით დაბურვილ შემოჯამის დღეს მწარე ფიქრებით გარემოცული დევებტბოლი ქუჩებში.

და ვით ცის თალი იყო დაბურვილი ნისლით, ისევე იყო მწუხარებით მოცული სული ჩემი.

ერთ მოედანზე გასასყიდად გამოჩანილ ძველ წიგნებს დაუწყე რჩევა.

„ფაფაჟა! ამოვიკითხე მსხვილი ასოებით აღბეჭდილი სათაური ერთ წიგნის ყდაზე.

აი, სად ყოფილა თურმე ჩემი ბედი დამარბული, რამოდენჯერ დამწამეს ულოლიკობა, რამოდენჯერ მომიშხამეს სიცოცხლის წუთები ამ სიტყვებით: თქვენ ლოლიკურ მსჯე-

ლობის უნარი არა გაქვთო. და, აი, სად ვბოვე ეს სიბრძნის წიგნი.

მთელი ჩემი სიმდიდრე, რამოდენიმე გროში, რომელიც ჩემს ჯიბეში აღმოჩნდა, შეიწირა ამ წიგნმა, რომ ის ჩემი საკუთრება გამხდარიყო.

ამოვიღე იდლიაში და შინისკენ გავეშურე.

წამოვწევ სარეცელზე და დაუწყე ჩემს ახალ განძს ვადათვალიერება.

წიგნის მესამე გვერდზე წაწერილმა სტრიქონებმა უნებურად მიიზიდა ჩემი ყურადღება:

— თუ გსურთ იცოდეთ ვინ ფლობდა ამ წიგნს, იხილეთ მე-20 გვერდი.

მძლია ცნობისმოყვარეობამ და აი რა ამოვიკითხე იქ: ბავშვმაც კი იცის, რომ

მ ო ლ ი ა უ ლ

(გაგრძელება)

მ ზ ა ზ მ

იხ. „თ. და ც.“ № 21

ოქრო. რაღა? საუკუნოდ!

ქეთ. თქვენ წახვალთ თბილისში. ბევრს ნაცნობს შეხვედებით, მაშინ უტყვევლია შესწყდება ჩვენი მეგობრობაც.

ოქრო. განა თქვენ კი არ ჩამობრძანდებით?

ქეთ. არა მგონია, თუნდ ჩამოვიდე, მოკლე ხანს. იქ სიცარიელეა, სიმჩატე, გონება უჩლუნგდება ადამიანს. ჰაერი, ბუნება ნე'ას არ მამძღვს თავი დავანებო აქაურობას. შარშან კი ვახლდით იქა ვიცი რა ხდება, რა აზრსა და მოქმედებას ადგანან იქ მცხოვრებნი. (პაუზა)

ოქრო. ენაქან! თქვენ გჯერათ სიზმარი?

ქეთ. სიზმარი? ბევრჯელ სიზმარი აცხადდება ხოლმე. რა იყო?

ოქრო. მეც არა მჯეროდა, მაგრამ წუხანდელს აქეთ კი მრწამს.

ქეთ. გეტყობათ სიზმარს ძალზე უმოქმედი.

ოქრო. ძალიან... მადლობასაც შეგსწირავ შეშოქმედს, თუ ამიხდენს!

ქეთ. ხომ შეიძლება სთქვათ?

ოქრო. რატომ. ვნახე საუცხოვო სიზმარი... ვითომ ვიდექი ეკლესიაში, სადაც დიდებული დღესასწაული იყო, ვლოცულობდი

გულმზურვალედ.

ქეთ. ცხადად კი ლოცულობთ ხოლმე?..

ოქრო. დიად...

ქეთ. ლოცვის ეხლანდელი ყმაწვილები, რომ არ ეწყობიან?

ოქრო. სხვისა არ ვიცი, მე კი ყოველთვის ვლოცულობ ხოლმე წმინდა ს:ლოცავზე. იმ დროს მოვიდა ჩემთან ახალგაზდა ქალი, —სპეტაკი სახით! იმისი გონიერა, მგზებარე თვალები ხატავდნენ მადლსა და სულის სიწმინდეს! ბეჭებზედ გადაშლოდა თმის ნაწნავები, მოკლე ხუჭუქები სახეს გარს ყდად შემოსდგომოდნენ, მოვიდა ჩამხედა თვალეში და მითხრა: გამარჯეება, მეგობაროვო! შევხედე, ვიცანი ის არსება და აღტაცებით ვუპასუხე: ვაგიმარჯოს, ჩემო მშვენიერავ მთქო!

ქეთ. (აფლდეება. მაგრამ არ ამხნვეს) მერე ვინ იყო ის ქალი? (თავს ძირს დახრის)

ოქრო. ის... ის... დამაცადე! მგონი კარგი ნაცნობი ქალი იყო და ვეღარ კი გამოვიარკვიე, თუ ვინ უნდა ყოფილიყო.

ქეთ. მერე?..

ოქრო. მერე გვერდით ამომიდგა და მითხრა. მე ვიქვენი შენი საუკუნო მეგობარიო. მისმა ანგელოზურმა ხმამ მომაჯადოვა. მისი ხმა საუცხოვო ჰიმნად გაისმა წმინდა ტაძარში. ამავე დროს ჩემს ზემოდ საყდრის აივნებიდან მაგლობელმა გუნდმაც დაღაძყა:

ნინო ჩხიდიე ახალგაზღობაში

მისი გასტროლების გამო თბილისში: ორშაბათს, 30 მაისს, სახაზინო თეატრში „ლაღარე“ში ზეინაბის როლს შეასრულებს, 7 ივნისს სახ. სახლში—მარგარიტა გოტეის.

ხმელეთის სამი მეოთხედი სივრცე წყალს უპყრობია, ვინ არ იცის რომ მიწის სიღრმეში ჯერ კიდევ აღტურცხველი ოქრო და ვერცხლია ხელუხლებელი, მაგრამ ვინ იცის, თუ რა მზღის იძულებულს ეს წიგნი გაეყადო? დანარჩენი იხილე აქედან 10 გვერდზე.

ენახოთ შემდეგ რას იტყვის ეს უცნაური მწერალი.

— ჩემო ძმო აქ უხერხულია წერა, გაღაშალე კიდევ თექვსმეტი გვერდი.

აჰა 16 გვერდიც.

გეტყობათ ლოდიკაზე მწყლარათა ხართ, თორემ რა თქვენი საქმეა ჩემი ვინაობის გამოკვეთვა? თუ არ დიშლით, აქედან მეხუთე გვერდი გეტყვისთ ჩემს ვინაობას.

კიდევ არ დამინებთ თავი? ულოლიკო-

წმინდა ხარ, წმინდა ღმერთო ჩვენოვო... მეც მას გრძნობით შევეუერთე: და წმინდა იყვეს მეგობრული კავშირიც მეთქი!

ქეთ. ვერე?

ოქრო. მერე სიზმარი სინამდვილედ შეიცვალა. ის სიზმარი ახდება მით, რომ შეიძლება ვისთანმე ახლო მომავალში დავეგობრდე. (დამიღიოთ შეხედავს)

ქეთ. (ვაწბიდეულო) ბევრი გიფიქრიათ, კნიაზო, და მგონია ეგ ფიქრის ნაყოფია, რადგან სიზმარი ფიქრია და სხვა არაფერი!

ოქრო. ბევრჯელ, როგორც თქვენ ბრძანეთ, სიზმარი ცხადდება ხოლმე, აგრედვე ხანდახან ფიქრიც ცხადდება!..

ქეთ. იშვიათად!

ოქრო. შეიძლება, მაგრამ ზოგჯერ ახდებოდა ხოლმე. (ადგება) ახლა კი უნდა წაიციდე, რადგან ცოტა საქმე მაქვს, შეიძლება ხვალ სრულიად დავამთავრო, ხვალ ერთი კიდევ დამჭირდება თქვენი ჯგრო, დღეს ვერაფერი გავაკეთე. მეჩქარება ნახვამდის! (ხელზე ჭკობნის) ჩვენ ხომ მეგობრები ვართ?

ქეთ. (შეჭკრთება) დილა...

ოქრო. ყური უგდოთ წუხანდელ სიზმარს.

ქეთ. განა ყოველ ღამე შეიძლება ვნახოთ ის, რაც სასურველია?!

ოქრო. რატომ, შეიძლება!

ქეთ. როგორ?

ოქრო. რომ ვიცოდე გიამებოდათ, წამალს გასწავლიდით.

ქეთ. აბა სთქვით!

ოქრო. გიამებთ?

ქეთ. იქნება!

ოქრო. მართლა?

ქეთ. კარგია, სთქვით!

ოქრო. (მნაშენგაობით) ილოცეთ!

ქეთ. ეილოცო? (მაუსა) მერე რომ ეილოცო ვნახავ?

ოქრო. შეეველაღ.

ქეთ. რაღა?

ოქრო. იმისთვის რომ... ვერ გეტყვით ამის მერტს, რომ უნდა ილოცოთ!

ქეთ. მაინც სთქვით.

ოქრო. ილოცეთ, ქეთინო, რადგან წმინდა სიყვარულს ყოველთვის ღოცვა-ვერდებამოსდევს! ნახვამდის! (საჩქაროდ გადის)

ქეთ. (თავს გააღებებს ოქროს და შემდეგ ხმა ამოუდებოფე მძამედ სკამზე დაეშვება)

ფ ა რ ღ ა

მოქმედება მისამე

(სურათი შეხუთე)

(თავ. როსტომის სასტუმრო ოთახი, მდიდრულად მოწყობილი. კნ. მაკინე ფანჯარასთან ახლო ზის. მაგიდასთან კი კნ. გაიანე და საყრავს კერავს)

სურათის მეორე გვერდზე: ჩემს სახსოვრად ატარე იგიო.

ხა! ხა! ხა! ეს ასული აგერ ზევით მეორე სართულში არ სცხოვრობს? იქნება ის ყმაწვილი ზრძანდებოდა ამ წიგნის პატრონი, რომელიც მასთან ხშირად დადის სტუმრად? ხა! ხა! ხა!

და მართლა მე ულოდიკო, უგუნური აღამიანი ვიყვე თუ არ გავიგო ვის გკუთვნოდა ეს წიგნი.

— ნებას მომცემთ?

— მოზრძანდით! ჩამოჯექით!

— გმადლობთ! მე ისე შემოვიარე, რომ გვაფრთხილოთ მხოლოდ, ცეცხლს ნუ გავეთამაშებოთ, თორემ!..

რიც დაიყვავილებს.

მაკ. ეგრე უნდა იყოს, მაგრამ ამისრულე დავალბეული.

გაიანე. ბატონი ხარ! (შეშფაღის გოგო)

გოგო. ქალბატონო, ვილაც კაცია, ენი-აზსა კითხულობს.

გაიანე. რომელ კნაზს?

გოგო. ოქროს, ბატონო! მგონი წერილი აქვს!

გაიანე. კარგი, წადი. მე ვიცი! (გოგო გადის) იქნება ტიტკოსაგან იყოს? აბა, გავალ, ვნახამ და, თუ მართლა იმაზეა, გადავიცემ.

მაკ. ჰო, ჰო, წადი მალე; ერთი შეიტყე თუ მართლა ტიტკოსაგან არის, რასა სწერს?

გაიანე. ეხლავე. (გაყვ)

მაკ. (მართა. სახეზე შიშით დაეჭობა) ნეტავი რას უნდა სწერდეს ტიტკო? ოხ, აღარ ვიცი რა ვქნა? ახლა ქეთინო გამიხდა სადარდელოდ! დაახლოვება ოქროსთან რაღა შეშველებია, რომ ოქრო მაგას გადაეკიდოს, ერთ ღარიბ-გაწყალბეულს. განა ოქროს მაგისთანა მეთულე შეჭფერის? რას ნიშნავს ოქროს აღფრთოვანება ქეთინოსადმი, რომ სულ ის ელანდება ცხადლივ თუ სიზმრად! (შეშფაღ გნ. გაიანე)

— რას ნიშნავს თქვენი სიტყვები, გამაგებინეთ, — წარმოსთქვა საბრალო ქალმა და მთელი სხეულით აკახცახდა.

— მე დღეს ნობათი მივიღე, გავხსენი და თქვენი სურათი იყო შიგ, რომელზედაც აი რა წაგეწერიათ: „ჩემს სახსოვრად ატარეთა“, უნდა მოგახსენოთ, რომ მე ესეთს ხუმრობას ჩვეული არა ვარ.

— ახ! ეს თქვენ მოგოპარათ!

— ქურდობასაც მწამებთ? ვისთვის უნდა მომეპარა? იქნებ იმ ყმაწვილისთვის, ეხლახან დურჯი ქული რომ დახებურა და იმისდა ნაცვალად რომ უნივერსიტეში წასულიყო ლექციების მოსამენად, თქვენ გიკითხავსთ ლექციების სიყვარულის ჰანგზე?

საბრალო ასული დაეჭრნო ორივე ხე-

II

მაკინე და გაიანე.

მაკ. რა იყო, განო, ვისგან აყო წერილი?

გაიანე. ტიტკოსაგან!

მაკ. რასა სწერს, არ იცი?

გაიანე. არ ვიცი სწორე გითხრა. ოქროს გადავეცი. რა ძალიან გესწრაფება მისი გავება. ოქრო ხომ ჩვენთან არაფერს დამავს?

მაკ. ეგ კი მართალია! ოქრომ დაფარვა არ იცის. თავის დღეში უჩემოდ არას გააკეთებს. უსათუოდ იმაზე სწერს, რომ მალე წავილდეს მასთან კიდევ და დასკინცლოს ფულები, გააბას რაიმე მახეში!

გაიანე. არა მგონია, მაკო, რომ ტიტკოს ცული უნდოდეს თავის მძისათვის?

მაკ. არა მგონია და ასე კია, ჩემო კარგო! შენ ტიტკოს ვერ იცნობ. (დადის) ჰმ, განა მე იმისი გაუტანლობა დამივიწყებდა. თუ კი დისთვის იყო ასეთი შეუბრალებელი, მძისთვისაც ისეთივე ხარბი იქნება! რასაკვირველია, იმის ანიკოს არც ეყოფა თავის ქმრის შემოსავალი, უნდა სხვასაც გადასწყდეს (მიადის) განო, მე გავალ და თუ ოქრომ მიკითხოს, შემეტყობინე.

გაიანე. კარგი, გენაცვალე, შენ მაგდენი ფიქრი, წუხილი, არ ვარგებს. წადი ცოტა ხანს მოისვენე; (შაგანე გადის)

(გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

ლებით მაგიდას და აქვითინდა.

— ნუ სტირით, გსურთ იცოდეთ რა გზით? ოალწია ამ სურათმა ჩემამდის?

— ღვთის გულისათვის! მითხარით! მამატრით რომ შეურაცხოვა მოგაყენეთ.

— მე მსურდა დავრწმუნებულყვი მხოლოდ, თუ რადენათ ახლო ვიყავი სინამდვილესთან და იმიტომ დავირღვიეთ მყუდროება, ეხლა კი გავიგე მისი ვინაობა, რომელიც დიდად მაინტერესებდა. ცუდი არაფერი იფიქროს. შემთხვევით ძველი წიგნი ვიყიდე მოედანზე და ეს სურათი შიგ აღმოჩნდა. ეჰ, რა უყვართ რომ ძველს წიგნს თან ვაჰყოლია დამატებით თქვენი სურათი? ნახემდის. მამატრით.

ნაცრის ფერ ნისლიდან მორცხვად გა-

ირაკლი ლუკას მე ბაქრაძე

(1863—1916)

28 აპრილს ამ წლის სული განუტევეს ირაკლი ბაქრაძე. ეს იშვიათი ადამიანი ფართო საზოგადოებაში არ იყო ცნობილი, მაგრამ ვიწრო წრე, რომელიც მას კარგად იცნობდა, ძალიან დიდად აფასებდა.

ირაკლი იყო იშვიათი პედაგოგი, საუკეთესო აღმზრდელი ახალ თაობის; იგი განუწყვეტლივ ემსახურა ამ წმიდა საქმეს მთელი 28 წლის განმავლობაში და დასასრულზელი ჰქონდა არა თუ თავის მთავრობის უფრადღობა, არამედ უფრო მეტად იმ საზოგადოების, სადაც მას უხდებოდა მოღვაწეობა. უმეტესი ხანა თავის სამსახურისა (24 წ.) გაატარა ურსში, და არა ერთი და

მოკრთა მკრთალი სხივი შემოდგომის მზისა და ჩემს სევდით მოცულ სახეზეც რაღაც უცნაური ღიმილი აციალდა. ამაყად დავცქეროვდი იატაკზე დანარცხებულ ძველ წიგნს.

როგორ? ულოლიკობასთან ერთად უგუნურობასაც მწამებდით? ეხლა ხომ დარწმუნდებმა, მოწყალეო ხელმწიფე, რომ მე ლოლიკას სრულებით არა ვარ მოკლებული? მე მშვენიერად მოვისაზრე, თუ როგორ გამეგო თქვენი ვინაობა?

ნაცრის ფერ ნისლიდან გამომკრთალი მზის სხივები უფრო და უფრო მიცხოველებდენ ნაღვლიან სახეს, ზედა სართულიდან კი წყნარი, ჩუმი, ტირილი მოისმოდა საბრალო ასულისა.

მის ბოჭორი შვილი

თრი დირსეული მოქალაქე აღუხარდა ამ მხარეს. უკანასკნელ ხანს კი მისხურებდა ქ. არტანუბი, როგორც ზედამხედველი საქალაქო სკოლისა.

ირაკლი იყო შრატინაღურ ქართულ საზოგადოების სული და გული; იგი იყო ხოლმე მთავრე თავის მოძქეთა შორის უოველივე ქართული საქმისა, წარმოდგენებისა, სდამოსისა, თუ სხვა კულტურული განსართობისა და საქველმოქმედო მოღვაწეობისა.

ი ბაქრაძე იყო დიდად განვითარებული და განათლებული ქართველი; თუმცა მის მსოფლოდ სამასწავლებლო ინსტიტუტი ჰქონდა გათავებულო, მაგრამ მის მოწაფეობის დროს—თამარციან წლებს ქართულ წრეებში იღებდა მონაწილეობას, სადაც ცდილობდნენ თვითგანვითარებას, და სწორედ ამ ტანთ მონაწილეობაში მიაღწია შესანიშნავს შედეგს.

ის ახლავს დობიდანვე იღებდა მონაწილეობას დიტრატურაში, სანამტენათ საბავშოში თითქმის მედიათი თანამშრომელი იყო თავიდანვე "ჯაფარიანისა". ვის არ ესმოება იქ დაბეჭდილი "ნოპის ცხოვრება", მოთხრობის კოლფე დაწერილი! აგრედვე თარგმანი საბავშო გეოგრაფიისა—სამყაროა, რომელიც რადიკალიზმ წლის განმავლობაში იბეჭდებოდა იქვე.

ირაკლი დიანდა ს. ხაშში, 1863 წ. ჩუენი ისტორიკოსის დიმიტრი ბაქრაძის ბიპიშვილი იყო, მის ოჯახში გაზრდილი და დიმიტრის დიდი გავლენს ჰქონდა მასზე.

სათნოაინი ადამიანი და კეთილი გულის მატრინი მუდამ მზათ იყო მომქმთა ხელის განსწვდენათ, რადუნადან კი შევიძლო; და არც მხოტავად თავის ჟანსა და დანეს, სწორად ჟიბესაც, დარბა შევიდრების სწავლებასში და მათს განსაზე დაუნებაში.

უზომო და განუწყვეტელმა შრომამ ეს მხნე და ჟინიანი ადამიანი უღრთოდ გატეხა, დაავადმუთფა და ბოლოს, სუდე მტრე ხნის მაგრამ სასტიკი ავადმუთფობის შემდეგ, კიდევ იმსხვერძელა, ჟერ კიდევ 53 წლისა.

იგი მომავალ წელიდან ანარებად თავის სამშობლო სოფ. ხაშშიცა გადმოსვლას და იქურხს სკოლის გამდოლას, რცა იგი განაკუთვებოდა მირეულადწეუბით უმადლეს სკოლად. მაგრამ ბედმა გვიმტყუვნა იმასად და ჩვენც.

მანდ მისი კეთილი ხსოვნა დაუფიწვადი იქნება, რგორც თავისიანებაში, აგრედვე იმათში, სადაც მან განატარა უმთავრესა ხანა თავისი მოდგაწეობისა.

საუკუნოთ იფოს სახსენებელი შენა, ძვირფასო ირაქლი.

ნარვილი

ერთადერთი მარჩენელიც...

ზახულის კვირა დღე იყო. სოფლის სასამართლოსთან შეკრებილიყვენ გლეხები და ღიღი ხმით რალაცაზე ლაპარაკობდნენ. ყველას რალაც დარღიანი გაომეტყველობა ჰქონდა სახეზე. ოთხობოღე გლეხი ცალკე იჯდა ხის ქვეშ, დაღნებული, გაზუმბული.

— არა, ი დლოცივლები ერთმანეთს ეჩხუბებიან, თავისი ხალხის ჯავრი თუ სკირთ, ჩვენ შეიღებს რალას ემართლებიან, და გვიმწარებენ ლუქმაპურს? სთქვა ბოლოს ერთმა გლეხმა.

— აკი რო ეგრეა! ი ჩვენებიანთ ზაქროსი არ იყოს, წართევს შვილი და აქამდის არ იცის ცოცხალი თუ მკვდარი!

— რალა შორს წვიდეთ, აქ არა ვარ? ისეთი ბიჭი მომიკლეს, რომ სახე თურაშულს უგავდა

წაიღულლულა ვილაც ბერი კაცმა და გადმოავდო ორი ცხარე ტრემლი.

ყველანი მიიჩნოდნენ მოხუცს, რომელსაც

აუწერელი მწუხარება გამოჰხატეოდა სახეზე.

— საწყალი დედბარიანთ მარკოსი არ იყოს, — განავრძო ისევ პირველმა: გერმა ხომ სულ თავი დაანება და პატარა ბიჭის ინაბარას გაავლო, მაგრამ ღმერთმა უშველა, ბიჭი მალე წამოეზარდა, დავუჯაცდა, ძალიან ქვეინი და გამგონიკ არი: რომელი ახალგაზდა დედრება მუშაობაში ან სიმღერაში? რა საამური დასანახავია, როცა საღამოთი გულგადელილი მოუძღვის მუშებს და სიმღერას დასძახის. გაიხარა ქვრივმა მარკომ, მაგრამ დახებღესა: რა თქვა ღმერთმა მოხედა და წელში გავწოდლო, უბედურება ეწვია... მოწერილობაა, აღექსანდრე უნდა წამოვიდესო.

— მერე მარკო ვილასაო? ერთად შეეკითხნენ გლეხები.

— რა ვიცი...

.....

— ლეთის გულსიათვის, გამატათ მე უბედური! — გაისმა დედაკაცის ხმა. ხალხის ჯგუფი გაიყო და უშაში გაირბინა ვილაცამ. ეს ვახლდათ მარკო. მამაკაცები განცვიფრებულნი შესტკვროდნენ მას.

— რას მიყურებთ, ხალხნო, მითხარიო, სად არი მამასახლისი? შემიბრალოთ მე თავექვდარი, აღექსანდრეს მართმევენ... ღმერთო, რას შემასწარ მე უბედური.

— მამასახლისი კნცელარიაშია. — დაიძახა რავდენიმე გლეხმა.

მარკო გაეშურა სასამართლო ოთახისკენ, დაუკოხნავად შეადო კარი და მუხლებზე დეცა მამასახლისის წინ. როცა მარკომ ტირილით გული იჯერა, შეხედა მამასახლისს და შეჰბღავდა:

— მიშველე შენი სახლის კირიმე, შემიბრალე ქვრივ-ოხერი, გამინთავისუფლე აღექსანდრე.

— ჰმ! ფულის საქმე არ არის? შენ დაამზადე!..

— ოღონდ ეშველოს რამე და სულს არ დავზოგავ შენთვის, შენი კირიმე! იმისივე შრომით ნაყილს საქონელს გაყვიდი და შენს შრომას კი იგერ არ ჩავატარებ.

— მაშ ცხლა წაღი და საღამოზე ჩემთან

მოდე სახლში. ვიცი!

კე არ არის? ომისიკ შინს

164

მარიკო გაჩუქებული გამოვიდა გარეთ. ხალხი უკვე დაშლილიყო. თავჩაღუნული წავიდა მარიკო შინ, ჩავიდა გომში და გამოიყვანა უღელი კამეჩი. მუშტარიც მალე იშოვნა, გამოართო ფული, უკანასკნელად შ ხედა თავის საქონელს და გაეშურა მამასახლისისაკენ. მამასახლისმა ჩადო ფული ჯიბეში და დაპირდა შეველას... მარიკო წამოვიდა შინ. აქა—იქ სიარულში დაულამადა კიდევ.

ლამე მშენიერი დადგა. მოკრიალებულს ცახე სკურავდა ამ.კი მთვარე, რომლის შუქზედაც ათას ფერად ბზინავდა ნამი. ირგვლივ ფეხის ხმა და ლაპარაკი მალე შესწყდა. ჩვეულებრივ გვიანობამდის აღარ ისმოდა ახალგაზრდების სიმღერა და თამაშობა. ან კი ვიღას ახსოვს სიმზიარულე. ამ მეფურს სიჩუმეს არღვევდა მხოლოდ იშვიათი ძაღლის ყეფა და დაულაღვი ბუღბუღის სტყვენა. მაგრამ რაედენათაც შუქიანი იყო ღამე და მზიარული კიდევ ბუღბუღი, იმდენად ბნელი და დაღონებული იყო მარიკოს გული. მისი დაწითლებული თვალები მალ-მალ იყურებოდნენ გზისკენ, თითქოს ვიღაცას ელოდნენ. მალე მოისმა ფეხის ხმა და მარიკოს ეზოში რუვზე ღიღინით გადმოხტა ახალგაზრდა ტანადი ვაჟკაცი. ეს გახლდათ მარიკოს ალექსანდრე. იგი უკვე შესრულდა ოცი წლისა, მაგრამ მისი ტანადობა და სიყოჩაღე არ ეთანხმებოდნენ ამ სინამდვილეს. ალექსანდრეს სახეზე გამოჩნატვოდა მწუხარება, რომელსაც ძალიან მალავდა. ალექსანდრემ ასე გვიან რომ დაინახა ღელა გარეთ, მარტოკა, გაუკვირდა და ჰკითხა:

- დედილო, რათა ხარ აქ ასე გვიან და არა გძინავს? მე კი ტოლებში ვიმზიარულემგონი სულ ჩემზე ფიქრობ, და მე კი შენ თავს განებებ.
- მარიკომ შეანათა შვილს თვალები და მწუხარებით წარმოთქვა:
- მაშ ვსზედ ვიფიქრო მე უბედურმა, ვილა დამჩენია შენს მეტი?
- მამასახლისთან იყავი, გაიგე რამე?
- ვიყავი, შვილო, ფულიც მივეცი და დამპირდა, გიშველიო.

— საქონელი ძალიან ხომ არ დაგენანა, დედი? მე კარგად ვიყო, თორემ უფრო კარგს ვიყიდი...

ღელა-შვილი კიდევ დიდხანი საუბრობდნენ და ბოლოს დაწყნენ. მარიკოს მთელი ღამე არა სძინებია. მორე ღღეს ალექსანდრე სამუშაოდ წავიდა, მარიკო კი ისევ მამასახლისთან, რომელიც ძალიან იმიელებდა.

განვლო რაედენიმე ღამემ. მარიკო დაიმედებული იყო, რომ საქმე კარგად წავიდოდა, მაგრამ დახე უბედურობას: ერთ ღღეს, როცა ღელა-შვილი ჩვეულებრივ ტუბილად ლაპარაკობდნენ, უცებ ვიღაცამ დაიძახა: „ალექს!“ ღელა-შვილი წამოადგნენ და მივდნენ ეზოს კართან.

— მამასახლისმა—შენც მისდინარო. ხვალე ადრე ჩამოდი კანცალარია და სხვებთან ერთად წახვალ.

ორივენი მალე მიხვდნენ გზირის სიტყვების აზრს. შვილიზა შეიკავა თავი, მაგრამ მოხუცმა ღღემ კი ვერ იტანა ეს ამბავი:

— როგორ? განა ჩემი ალექსანდრე მიჰყავთ? ჩემი ერთადერთი მარჩენელიც? მერე მამასახლისი რალა პასუხს მაძღვეს?

მაგრამ საზრალო ღღეს პასუხს არავინ აძღვედა... ალექსანდრე ჯარს გაუყენეს, გულშეღონებულ მარიკას-კი, რომელსაც სიცოცხლის პირი აღარა ჰქონდა, ღელაკაციბი დასტრილიედნ თავს... **ზარბარე ყიფიანი**

მ რ ა ნ ჭ ი ე ბ ი

მაშინ მიყურეთ თქვენ უკანდან, როგორა ვთრთოღვარ, როგორ ვირხვევი, კუნთებში კუნთზე გადი-გაღმოდის, ცქრილო-ცხცახით ფამფალი ვაქვსთა.

მერე, პრანქიავ, ვინ მოგცა ნება ძალად მიიპყრო შენ სხვისა თვალი და ტანის რხევით, კურ—მის ქნევით ძალადა ჰბადო სქესური გრძნობა?! ნუ თუ არ კმარა ჩვენ შეგხაროდეთ შენში სინაზეს, ქალის მშენებანს?! რად უხვევ შენს გზას, რად გვირეგ გზაკვალს?! სქეობრივ გრძნობა შენგან წვეული

მხოლოდ ეკუთვნის შენს მეგობრის გულს, საყვარელს მიჯნურს, შენ კი მუდამა სიარულშია ცდილობ მრავალ გვარ ოინობითა, ასოთ ცხატებით, დ—მეგბის ქნვეთ ყველგან დაჰბადო სქესური გრძნობა ღმერთო, გვაშორე! ღმერთო გვაშორე! ჩვენო, პრანქიავ, შენ დაგვიფარე!

—აბა, მზადა ვარ, ახ, ჩემო სარკვე! ?ოლაღ ვერ მიჩვენებ, არა უშავს რა, ნაქერ-ნაქერად... არა, ხორცი არ სჩანს, სრულებით არა, ისე ცოტათი არა უშავს რა. სხეებს მეტი უჩანთ ჩემზე ღიდებსა, მე ხომ შარტოკო ოცდა ათში ვარ...

—სტყუი, პრანქიკო, ყველაფერი სჩანს: საცდა-ვერანგი, გული წინაღან, უკან ბუქები, ტრტველ ფეხები და კიდევ, კიდევ, ჩემო პრანქიკო, ილიებიდან შავად რა მოსჩანს?! ახ, ღმერთო ჩემო, განა ვერ ხედავთ, აგერ სარკვეში კარგად უტკირეთ! ჰო, დანახე?.. კიდევ არ კმარა?! სხვა რადა გნებავთ? მოიკათ ცოტა მოთენა გქონდეთ, მოდა მოგვიათ პარიზიდანა, სხვისაღ ამქარად გამომადვენებთ... მე კი მხოლოდა დამსლად ვიტყვი: თქვენი გათამაშებთ თვისი ჯიბისთვის სქელი ვაჭარი, გაუშამდარი. მსოფლიო ბაზრის თვალი ქვიანი მუდამა მსჯელობს და ანაწილებს მოსულს საქონელს, თვის სიმდიარესა. თუ კი ბაზარზე წელს მეტი არის ფ რაა, მიტკალი და ვაზი მკრათალი, თქვენც გატარებენ ფართო კაბაში, შიგნით გამოკობენ ათასფეროვანად, —და მშინ, როცა მსოფლიო ბაზარს მოუვა მეტად ცოტა მასალა, თქვენც მოდა გიძღვნით ვიწრო კაბებსა. ყველა ამას ჰყავს პროფესორები, დიდი მხატვრები და ინჟენერები, ყველა იგინი მხოლოდ მატობენ ფაბრიკანტების მილიონებსა. მათი კრებული ლაზზ პაიზში მუდამა მსჯელობს თქვენს იტკაზე, მუდამ იგონებს თქვენთვის მოდასა, მოდას ღვთაებრივ სანტაროსა. და წენც, პრანქიკო, ფულებსა აბწევე, ყოველთვის იცვლი ახალ მოდასა, ჰუქირბო ყველასა ერთი იგივე კარგად უხდება და ეთვისება.

ოხ, რა ლამაზად გიხდება თავისებური საცმელი, როს შენვე იმკობ შენს თავსა შენევე გამოგონებით! ოხ, ჩემო, ჩემო, კარგო

პრანქიკო, ვატყობ რომ გძულვარ სიმართლისთვისა, მაგრამ რა გიყო, უნდა მოგიტხორო.

ერთი შეხედეთ იმ ოთახშია, საღ მოგროვილა ქალთა ჯგუფია, საღამოს ბაღში გაშმაგებული ყველა იკაზმის, ფაციფუტშია. ერთი მეორეს ქანებს უტკირებს, თორებთა ჰკრავს მუცელს კორსეტში. აგერ მეორე ღდაპის წინა ზის ცხელი მაშეზი თმას ზედ ღდაგვის, აგერ მესამე გრებილ ქალღღმრთ კულულებს იკრავს ვიი-ვაღალხით... ეს ვილა არის ცალკე ოთხში, ორმოცი წლისა უკაბოდ რომ ზის?! წერილი შვილები გარს შემორტყმა და იშვლიებს მათსა თათებსა.

„აჰა, დედილო, მაშა მზად არ სე, ახა, დედიკო, პუღლი აქ არისა.“
 „მოკცათ, შვილო, ჯერ თმას მოგრჩები და მეგრე პუღრი, კრემდეკ ზიმირ აქ მომიტანეთ“.

„ქართლის დედაო ბუძე ქართლისა უწინ მამულსა უზრდიდა შვილსა; დედის ნანასთან ქვიინი მთისა მას უმხადებდა მომავალ გიორსა“.

ჰო, ჰო, სწორედ რომ ჩვენმა დიდმა ილიამ ესე სიტყვები შენ შემოგთხუზა, და შენც, პრანქიკო, ისეთივე ხარ?! კრემდეკა-ზიმირს, პუღრს და მახებსა გულში უნერგავ შენს გოგონებს! დიად, ბატონო, რასაკვირველია, კარგი ნანაა, ვფიცავ თქვენს მზესა!.. დასასრული შემდეგ.

ილო

იასონ შიოს ძე ჩიხლაძე

უნტერ ოფიცერი, გორის მახრის ს. ატენიდან ვიმყოფები დაქრილი თბილისში მიხეილოვის სააღმკურნალოში

ძარტველი ჯარის-კაცის თავგადასხვადი*)

ბედმა დამწაგრა წყეულმა,
ვერ გავახილე თვალიო.
ხელთ მამცა ტანჯვის შარბათი,
მბრძანა— „უნდა დალიო“,
გაღიხადე სიცოცხლიე,
გ არის შენი ვალიო.
ვერც გაუბედე უარი,
არც გამოვიდა ძალიო.
იძულბულმა მივილე,
ესვი და შევიქენ მთვრალიო.
მას შემდეგ გულზე მ დღია
განუქურვალი ქვალიო.
ვეკნესი და ვეკნესი მუდამ დღეს,
მშველელი არსად არიო...

კალმით ვერ აიწერება
ბედი ქართველი კაცისა:
უნდა დატოვოს სამშობლო,
გახდეს ნატრული მის ცისა...

...ყველა გვიყვირის ვით მონას,
გვეჩოთირება ბრძანება,
თუ არ გისინჯამთ, ვერ იგრძნობთ
ძნელა ჩვენი წვალება.

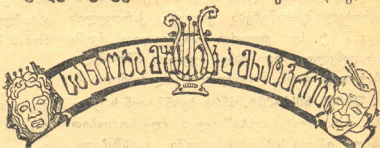
ბევრს დავიძახებთ ხანდახან:
„ვია, მშობელო დედაო,
სადა ხართ ჩვენო და-ძმანო,
ნათესაებო ყველაო?“
მაგრამ ვერაინ გვიშველის,
ამ დასაქვევ ავიწაო...

ყოველ დღე სიკვდილს მოველით
მიგვედინან როგორც თხებსა
ერთხელ ვიყავ, ქვე ვიგემე
ავსტრიელი ცხელი ტყვია,
სიკვდილს უკვე გავიცანი,
მისი ხერხი შემიტყვია.

ბევრიც ვიწვალე ქრილობით,
ბევრიც დავდვირე სისხლია.
თვალეები მიბნელდებოდა,
დგებოდა შავი ნისლია.
მათივს ლაზარეთებში,
დამისვეს ქრილზედ იოდი,

ვწყველიდი ჩემ ბედ-ილბალსა,
გამწარებულიც ვციოლი.
მეორეთ გახლდით სამობრად
გერმანეთისა მხარესო;
იქაც გავცადე ქრილობა,
არ გავექეცი მოძმესა.
მერე იქიდან შევთხოვე
ოსმალეთისა მხარესა.
ისევ ვარჩიე სიკვდილი
ჩემი სამშობლოს მხარესა.
სასიკვდილოთ გამამზადეს,
ამბობენ „სისხლი ღვაროსო“.
მივიღვარ, ყველაგ, მშვიდობით
მოსვლა კი ღმერთზე ჰკიდა;
თუ არ ჩამიტყდა ოხერი
ჩემი სიცოცხლის ხილია.
მივიღვარ, ნათესაებო,
ან მწახამთ და ან მოგვედები,
მაგრამ ეს მტანჯავს, სამშობლოს
შეკლადი-ცოცხალი ვშორდები.
ოთხჯერ გახლავართ დაქრილი,
დახე ჩემს ბედის წერასა:
ნეტავ თუ კიდევ ველირსო
ჩემის სამშობლოს კერსა!..

უნდვარავიცერი იასონ შაის ძე ჩისლაძე.

თამარობა ხაშურში ხაშურის საზოგადოებამ ხაშურის დრ. წრის თაოსნობით ადგილობრივ სათეატრო დარბაზში იღვსესწავლა 5 მაისს (რადგან 1 მაისს კაქისპირულმა წვიმამ შეუშალა ხელი). დასახული პროგრამაც, 4 განყოფილება, ჩინებულის ანსამბლით იქმნა შესრულებული: 1, რეფერატი „თამარ დელოვალი და მისი დრო“, წაიკითხა კონ. გაგუამ; 2, კ. მეხისის „შოთა რუსთაველის“ მეორე მოქმედება; 3, „ორიოდე სიტყვა თამარის დროს და თანამედროვე სქესთა დამოკიდებულებაზე“, — რეფერატი წაიკითხა ქ. ვაკტერინე ყიფშიძის ასულმა; 4, ქართული სიმღერები — შაქრო ტულაქაძის ლოტბარობით, ლექსები და ცოცხალი სურათები წაიკითხა რეფერატები ფრიად შინაარსიანი გამოდგა. ქან ყიფშიძის მიერ წაიკითხულმა რეფერატმა: „ორიოდე სიტყვა თამარის დროს და თანამედროვე სქესთა დამოკიდებულებაზე“ ხომ განუ-

*) იბეჭდება უცვლელად. რედ.

სახლგროლი სიამონენება აღძრა დამსწრეთა შორის, თავისი შინაარსით და სიმარტივით. ხაშურის საზოგადოება პირველად ჰხედავს სცენაზე ლექტორ-ქალს. ქ. ყოფნაშივე ორნარიი სარგებლობა მოუტანა საზოგადოებას: პირველი ის, რომ რეფერატა წავეციკითხა და მეორე ის, რომ ჩვენს ქალებს მავალით უჩვენა და მათ კარჩაკეტილობას ფარდა ახვანდა.

„შოთა რუსთაველიში“—ლიტერ კარგი იყო ქ. სოფლი ბახტაძე—თამარის როლი. ქ. ბახტაძე მეტად სწინდისიერად ვეიდება ხოლმე თავი მოვალეობას სცენაზე, ხოლოვინება სერიოზულად შეკუერებს და მის სმავალითო თვისებას ხედ ერთვის ის იშვიათი თვისება რომ როლებს შესწავლა იცის კარგი შოთა რუსთაველი. ქუთათელად, დანარჩენები თუქცა მოიკოტეებდნენ როლების უელდინარობით, მაგრამ მაინც ხელს უწყობდნენ და მოქმედებამ ბოლომდე კარგად ჩაირა.

ს. ტალიკაძის ლობტარობით შესრულებული სიმღერები საზოგადოებას მოეწონა. ცოტა კარგად ვერ იყვნენ მომზადებულნი ლექსებში ბავშვები. ცოცხალ სურათებში რა უშუადა რა. საღამოდან დარჩენილ წმინდა შემოსავალი გადაეცემა ქალთა საზ. „მ წინდოლსანს“.

ნიკო გურული

წვერილი აზრები

◆ **† სტ. სმ. მელიაძე** ქართველთა შორის ცნობილი ჩემი ქველმოქმედი, 22 მაისს კილოვოდსკოში მოულოდნელად გარდაიცვალა. ეს სამწუხარო ამბავი კიდევ ერთხელ შეაძრწუნებს ყოველი ქართველის გულს, რადგან სტ. სმ. ელიაძის სიკვდილით ჩვენს სამშობლოს დაკლდა ერთი მხე, მუყაითი მშრომელი და სამშობლოს უნაგარო მოსიყვარულე აღამინიათაგან.

◆ **„ურისის სისხლი“**, ანრი ბერნსტეინის ცნობილი პიესა, ვლ. ალექსი-მესნიშვილის რეჟისორობით წარმოდგენილი იქნება სახალხო სახლში ოთხშაბათს, 1 ივნისს.

◆ **ალ. ივ. სუმბათაშვილის** პარტისაცემლად სამშაბათს, 22 მაისს, ევ. ივ. სარაჯიშვილის ოჯახში გაიმართა ბრწყინვალე ნადიმი.

◆ **მსახიობს ი. ზარდალიშვილს** განუზრახავს საზაფხულოდ ბორჯომში ჰმართოს წარმოდგენები.

◆ **„ლალატი“** ძაბრთლად ალ. ივ. სუმბათაშვილის პარტისაცემლად სახაზინო თეატრში, 8 ჩხეიძისა და გ. იშხნელის მონაწილეობით წარმოდგენილი იქნება კვირას, 29 მაისს დილით, ავტორის თანდასწრებით. ა. ი. სუმბათაშვილი წარმოსტეკავს სიტყვას.

◆ **ვლ. ალ.-მისნიშვილის** მონაწილეობით სახ. სახლში სამშაბათს, 24 მაისს წარმოდგენილი იქნება „ქედმონდ კინი“. ხალხი საშუალოდ დაესწრო.

◆ **მ. ქაპსაძის ზანდინ** თბილისის განაპირა უბნებში კონცერტებს მოაწავს.

◆ **ბათუმის დრამ. წარს** განუზრახავს იენისში წარმოდგენილ: „სიმპონიკა“, „მოლიბულ გაზაზე“ მ. მდიენისა და ა. მურუსიძის მონაწილეობით, გაიმართება ევ. ნ წოვლიის საღამო პ. გელეიშვილისა და ახალგაზრდ მოსანთა მონაწილეობით.

◆ **ძაბრთული მამლისის აბატოქავალიის** შესახებ საყურადღებო ლექცია წაიკითხა ქრ. კაპანაძემ 22 მაისს ახალ კლუბის დარბაზში. საზოგადოება საკმაოდ დაესწრო. სასურველია სახალხო გაიმორებდეს.

◆ **წინო ჩხიძის** საეასტროლოდ, მსახიობ შ. გომელაურის სასარგებლოდ 7 ივნ. სახ. სახლში წარმოდგენილი იქნება „მარგარიტა გოტიე“.

◆ **ძაბრთულ მოღვაწეთა აბაკაძის** კომისიის თოსნობით კვირას, 29 მაისს, სევიკო სახ. დარბაზში კრება იმართება სააგარკო ადგლის შერჩევის გამო მოსალაპარაკებლად, კრება 8 1/2 ს. დიწყება.

◆ **მგარამთა** ცნობილი მწერალი შალომ, აში გარდაიცვალა.

◆ **ძაბრთულ ხელოვანთა** საზოგადო კრება გაიმართა ოთხშაბათს, ხარჯთაღ რიცხვა დაამტკიცეს.

◆ **პროფ. ივ. ჯავახიშვილი** ამ მოკლე ხანში ქართული ხელოვნების შესახებ ლექციას წაიკითხავს ქართველ ხელოვანთა სახ.ის სასარგებლოდ.

◆ **შპირაკიშვილი მუხანი** წარმოლ. იქნ. სახ სახლში პარაკვეს—შაბათს, 3-4 ივნისს.

◆ **ახალი საზოგადოება** ნიჭიერ ახალგაზრდათა მხარე „იმედი“, მისი ერთი დამფუძნებელთაგანის ნ. ბ. ყიფიანის თაოსნობით, თავის ნივთიერ საშუალებათა გასაძლიერებლად 5 ივნისს ხარფუხის კლუბში სერიოზობას მართავს.

მ წ ვ ი მ ნ ო ზ რ ო ზ ა

„მარანი“, გაზ. „საქართველო“ს პირველი პრემია ჩვენს დროში საუცხოვო წიგნად ფნდა ჩაითვალოს. წიგნში დაბეჭდილია მხატვრული ნაწარმოებნი, სხვათა შორის პიესები: ს. შანშიაშვილის, ტრ. რამიშვილის, მოთხრობები—ლეო ქიჩაქლის, დ. კასრაძის, ინ-მანის, ალ. ყაზბეგის, ლექსები ი. გრიშაშვილის, კ. მუყაშვილის, გ. რუხაძის, გ. ქუჩიშვილისა, შ. მდიენის; მუსიკა: თავისუფალი მარში დ. არიყიშვილისა. წიგნი დასურათახატებულა ახალგაზრდა მხატვარ გ. სიდ.-ერისთავის მიერ. დაბეჭდილია მოსქო ქალაქდუბ, შვიკავს 142 გგ., მოხდილ ზომისს და ღირს 2 მან.

ან-ის წარმომადი პრეზიდიუმი, ლიბარალიზმი და სოციალიზმი

„განათლების“ გამოცემა, მდამიურად, ყველასთვის გასაგებად არაკვეს ზემორჩენენებულ ცნებათ, მთს პოლიტიკურ მნიშვნელობას. სასურველია გავრცელდეს: წიგნაკი ღირს 25 კ.

დეკატორ-გამომცემელი ანნა იმედოშვილისა

სახალხო სახლი

ოთხშაბათს 1 ივნისს ქართულ დრამატ. დასის მსახიობთა შინაწილებით ი. ზარდალიშვილი გამართავს წარმოდგენას. წარმოდგენილი იქნება პირველად ქართულ სტენაზე ბენეშტინის პიესა დრამა 3 შ. თარგ. შალვა დადიანისა.

ავგენესას რაფს შეასრულებს ნ. დავითაშვილი, ტიბოს — ი. ზარდალიშვილი.

ადგილების ფასი ყველასთვის ხელმისაწვდენია დასაწყისთ სიღამოს 8 1/2 ს. ბილეთები იყიდება რეჟისორი ვლ. ალ.—მესხიშვილი

მ. დ. ახვლედიანისა კნ. ვლ. წერეთელისა

ურჩიის სისხლი

ვანი უმბოს

თავ. აღექსანდრე ივანეს-ძე სუმბათაშვილის

პატრივსაცემლად

ლელესტი

ორშაბათს, 30 მაისს, დილით 12 ს. სახაზინო თეატრში გამართება სამეჯლისო წარმოდგენა ავტორის თანდასწრებით და მონაწილეობით

აღექ. სუმბათაშვილისა 5 მოქ. დრამა. ბილეთები ამ თავითვე იყიდება თეატრის კასაში დაკლებულ ფასებში. დაწვრილებით ავიშებში.

სახალხო სახლი

კიკნა-ფოფელის

პარაკეეს 2 და შაბათ 4 თბათვეს 1916 წ. თბილისის და ქუთაისის ქართველ მსახიობთა მიერ წარმოდგენილი იქნება მგოსან ა. შან-შიაშვილის ხუთ მოქმედებიანი ისტორ. დრ.

გ. სააკაძის ცხოვრებიდან

მოემებისა და რჩეული ლექსების კრებულზე, რომელსაც დაერთვის სურათი, ბიოგრაფია და დ. ქასრაძის ჭრითიკული წერილი. ხელის მოწერა შეიძლება ჩვენს რედაქციაში.

უპვირგვინო მეუნე

ახალი კლუბი

ადგილების ფასი 40 კ-დან 2 3 40 კ.—დმ დასაწყისთ 8 1/2 ს.

რეჟისორი შალვა დადიანი გამგე ნ. ჩაგუნავა

ერთი კვირის პროგრამა 29 მაის. — 1 ივნისი

ორშაბათი — სინემატოგრაფი, სიმფონ კონ.

სამშაბათი — რუსული ოპერეტკა

ოთხშაბათი — სინემატოგრაფი, სიმფ. კონც.

ხუთშაბ. — ქართული წარმოდგენა (უფასოდ);

პარაკ. სინემატოგრაფი, სიმფონ. კონცერტი

შ. შაბათი — სიმფ. ნიური კონცერტი

კვირა — ორგესტრი; სინემატოგრაფი.

ხელთახანთ კლუბი

კვირას, 29 მაისს, 1916 წ. ქართულ სცენის მოყვარეთა მიერ წარმოდგენილი იქნება მეხუთედ ცნობილი თათრული ოპერეტკა

არუინ ბელ-ალან

ოპერეტკა 4 მოქ. პაუზბეგოვისა, თარგმანი ვანო გიგოშვილისა

დასაწყისთ სიღამოს 8 ს. ბილეთები იყიდება რეჟისორი ვლ. ალ.—მესხიშვილი

მ. დ. ახვლედიანისა კნ. ვლ. წერეთელისა

დასაწყისთ: კონცერტებისა საღამ. 5 ს. ხათ., წარმოდგენისა და სინემატოგრ. საღ. 8 1/2 ს. შესახებლში ფასი ჩვეულებრივია, შესახებლში ფასი ჩვეულებრივია, შესახებლში ფასი ჩვეულებრივია, შესახებლში ფასი ჩვეულებრივია.

საქართველოს
დემოკრატიული
რესპუბლიკა

უკვე იბეჭდება

ჟეილახსათვის საჭირო და სასარგებლო წიგნი

უცხო სიძუვათს სრული ლექსიკონი

ანუ ქართულს ენაში შემოსულ უცხო სიტყვათა ახსნა-განმარტება

შედგენილი იოსებ იმედაშვილის მიერ

მეორედ შეესებტულ-შესწორებული (პირველ გამოცემაზე ბევრად გადიდებული). წიგნი ახსნა-განმარტებულია სამოც ათასამდე (6000), უცხო ენათა გან (ფრანგულ, ინგლისურ, ლათინურ და სხ.) შემოსული, სიტყვა და ანდაზა წიგნი შეიცავს ათას ექვსას სიტყვად, მოზრდილი ზომისაა, აწყობილი იქნება ახალი კორპუსის მთავრული და ჩვეულებრივი ასოთი, ჩამული ინგლისურ საუკეთესო კაფენკორის ყდაში, მოაქოვილი-მოგვარაყებულ ასო არ შეივით შემკული. ვინც ისურვებს, წიგნზე დაიბეჭდება მისი სახელგვარის პირველი ასოები.

ხელისმომწერათვის გაგზავნილ ღირს ორი (2) მანათი (ფულის გადახდა შედავათათაც შეიძლება; ხელის მოწერის ღირს 1 მან., დანარჩენი—წაგნი გამოსვლის ეამს ახალ ხელის მომწერთათვის 2 მან. 50 კაპ.)

ხელის მოწერა მიიღება: უფრ. "თეობატი და ცხოვრების" რედაქციაში "სორაპანი" -ს სტამბაში). ფოსტით: თიფლის. რედ. "Театри да Цховреба" (ოს. იმედაშვილი).

თბილისი და ცხოვრება. "თიფლისში დასაბეჭდვით მოკლემ განცხადებნი, კანცელ-
მთელი გვირდი—60 მან., ნახევ.—30 მ., გოთოს—15 მ., გორი—8 მ.
ტიქ. წინ—100 მ. უკან—70 მ. წაღობ რედაქციაში უფრ. ქალ. ვარ. შემოქმ. მოქმ.
ტიფ. რედ. "Театри да Цховреба" (ოს. იმედაშვილი).

1916 მიიღება ხელის მოწერა 1916

ყოველკვირეული სათეატრო, სალიტერატურო, სახელოვნო-სამაჟვრო, საზოგადოებრივ შინაარის სურათმეხანი ჟურნალი იშპირისტული გ-ნყოფილებით, შარყებით და კარიკატურებით

წალიწადი
მართხა

თეატრი და ცხოვრების

წალიწადი გამომცემისა მართხა

წალიწადი
5 მან.
წალიწადი
5 მან.
8 მან.

1916 წელსაც გამოვა

ჩვეულებრივი სრული პრეტრაზით, უყვე ცნობილი რედაქციით, სახელმწიფოებრივ და ახალ-გაზრდა მწერალთა მიწაწილობით.

ჟურნალი პარტიათა გარეშეა, პროგრესული მიმართულების ჟურნალში ხუთასამდე სურათი დაიბეჭდება

ფასი: წლიურად ისევე 5 მ., ნახევ. წლით—3 მ. ფულის შემოტანა ნაწილ-ნაწილადაც შეიძლება. ხელის მოწერის ღირს—2 მ. მისში—2 მ. ენკენისყვეს 1 მ. ვინც მთელი წლის გადასახადს ამ თვითვე შემოიტანს, ამა ქრისტეშობისთვის ნორბებთ ვეგზავნება ხელის მოწერა მიიღება "სორაპანი" სტამბაში (მადათვის ყუქმ. № 1, ვორონცოვის პატარა ხიდის ყურში, მუხრან-ბატონის სხ.) ოსებ იმედაშვილთან დილით 9—2 ს. ხალ. 5—7 ს. ფოსტით: თიფლის, რედ. "Театри да Цховреба"—ოს. იმედაშვილი. ტელეფონი № 15—41. რედაქციაში გამომცემელი ახსნა იმედაშვილი